

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра загальної, дитячої та військової хірургії з курсом урології та офтальмології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Хірургічне лікування ран»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року) та освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності І 2 «Медицина» галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 26 червня 2025 року).

Розробники: Розробники: д.мед.н., проф. Каштальян М.А.; д.мед.н., проф. Вансович В.Є.; к.м.н. доц. Давидов Д.М.; к.м.н., доц. Ціповяз С.В.; к.м.н., доц. Квасневський Є.А.; к.м.н., доц. Квасневський О.А.; к.м.н., доц. Ільїна-Стогнієнко В.Ю.; д.ф., ас. Ромак О.І.; ас. Білаш О.В.; ас. Вітюк М.С.

Програму обговорено на засіданні кафедри загальної, дитячої та військової хірургії з курсом урології та офтальмології
Протокол № 1 від 26.08.2025р.

Завідувач кафедри Михайло КАШТАЛЬЯН
Погоджено із гарантом ОПП Валерія МАРІЧЕРЕДА

Програму ухвалено на засіданні предметної циклової комісії з хірургічних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 1 від 28.08.2025р.

Голова предметної циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін Василь МИЩЕНКО

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Денна форма навчання Вибіркова дисципліна
Кредитів: 4	Спеціальність 222 «Медицина»	Рік підготовки: 3
Годин: 120	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Семестри V-VI Лекції (0 год.)
Змістових модулів: 4		Семінарські (0 год.) Практичні (40 год.) Лабораторні (0 год.) Самостійна робота (80 год.) у т.ч. індивідуальні завдання Форма підсумкового контролю – залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: Опанування здобувачем знань та формування елементів професійних компетентностей в галузі хірургії, та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

- 1.Формування вмінь та навичок: з діагностики та лікуванні ран, ранових ускладнень, в тому числі у випадках вогнепальних ран.
- 2.Опанування навичок з виконання первинної та вторинної хірургічної обробки ран.
- 3.Опанування вмінням визначати тактику лікування ран та профілактики ранових ускладнень.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

- ІК – Здатність розв'язувати типові та складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.
- **Загальних (ЗК):**
  - ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
  - ЗК2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
  - ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
  - ЗК4 Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
  - ЗК5 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
  - ЗК6 Здатність приймати обґрунтовані рішення
  - ЗК7 Здатність працювати в команді
  - ЗК16 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- **Спеціальних (СК):**
  - СК1 Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

- СК6 Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.
- СК8 Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
- СК10 Здатність до виконання медичних маніпуляцій
- СК16 Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм
- СК24 Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1 Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН5 Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН17 Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН24 Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: клінічні ознаки рани, ранових ускладнень, особливості хірургічного лікування.

Вміти:

- Спілкуватися з хворим, збирати скарги, анамнез життя та захворювання.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

ХІРУРГІЧНЕ ЛІКУВАННЯ РАН

Змістовий модуль 1. Поняття про рани.

Тема 1. Визначення, ознаки рани. Класифікація ран. Фази ранового процесу.

Визначення рани. Основні клінічні ознаки рани. Складові частини рани. Рановий процес, його фази. Класифікація ран: за походженням; за характером ранячого предмету; за ступенем інфікованості. Види загоєння та фази перебігу ранового процесу. Особливості вогнепальної рани.

Тема 2. Ранові ускладнення.

Ранові ускладнення: розвиток інфекції в рані, кровотеча з рани, неспроможність рани, гіпертрофічні рубці та келоїди. Загальні принципи лікування ран та профілактика розвитку ускладнень ранового процесу.

Змістовий модуль 2. Використання хірургічного обладнання та навичок в лікуванні ран.

Тема 3. Хірургічний інструментарій.

Класифікація медичних інструментів: за сферою застосування; за кратністю застосування; за умовами застосування; за призначенням. Загальні вимоги до медичних інструментів. Ріжучі інструменти. Вимоги до ріжучих інструментів. Сучасні інструменти для роз'єднання тканин. Затискні інструменти. Відтискні інструменти. Методи стерилізації.

Тема 4. Шовні матеріали та хірургічні голки.

Основні терміни та визначення. Класифікація шовних матеріалів. Системи позначення шовних ниток. Основні вимоги до шовного матеріалу. Хірургічні, атравматичні та лігатурні голки. Кліпси та скобки для зшивання. Зшиваючі хірургічні апарати. Стерилізація шовного матеріалу.

Тема 5. Хірургічні вузли та шви.

Складові частини вузла. Види вузлів. Техніка зав'язування вузлів. Аподактильний метод. Види хірургічних швів. Техніка накладання вузлових та безперервних швів. Техніка зняття шкірних швів.

Змістовий модуль 3. Хірургічна обробка рани.

Тема 6. Засоби асептики при хірургічній обробці рани.

Асептичні умови. Підготовка та обробка операційного поля. Обробка рук хірурга. Надягання стерильної білизни та рукавичок.

Тема 7. Антисептика, боротьба з інфекцією.

Механічна, фізична, хімічна, біологічна та змішана антисептика.

Тема 8. Місцева анестезія.

Визначення. Сучасні препарати для місцевої анестезії. Показання та протипоказання до місцевої анестезії. Види місцевої анестезії. Методика виконання інфільтраційної та інфільтраційної футлярної анестезії за Вишневським О.В. Ускладнення місцевої анестезії. Профілактика і загальні принципи лікування ускладнень місцевої анестезії.

Тема 9. Первинна хірургічна обробка рани.

Визначення. Показання та протипоказання до проведення первинної хірургічної обробки рани. Основні види первинної хірургічної обробки рани. Етапи первинної хірургічної обробки рани. Первинні та первинно-відстрочені шви.

Тема 10. Особливості хірургічної обробки вогнепальної рани.

Загальні принципи хірургічної обробки вогнепальної рани. Етапи первинної хірургічної обробки вогнепальної рани. Методи закриття вогнепальної рани.

Тема 11. Вторинна хірургічна обробка рани.

Інфіковані рани. Місцеві та загальні ознаки запального процесу. Класифікація ранової інфекції. Правець. Екстрена профілактика правця. Клостридіальна та гнилісна ранова інфекція, особливості хірургічного лікування. Показання та протипоказання до проведення вторинної хірургічної обробки рани. Методики дронування ран.

Змістовий модуль 4. Сучасні методи лікування ран.

Тема 12. Антибіотикопрофілактика та антибіотикотерапія при лікуванні ран.

Поняття про антибіотикопрофілактику та антибіотикотерапію. Антибіотикорезистентність. Інфекційний моніторинг ран. Показання до антибіотикопрофілактики. Показання та протипоказання до антибіотикотерапії ранової інфекції. Раціональне використання антибактеріальних препаратів.

Тема 13. Особливості лікування ран у післяопераційному періоді.

Післяопераційний період, його фази. Рациональне знеболення. Поняття про перев'язку. Використання властивостей перев'язувального матеріалу в лікуванні ран.

Тема 14. Використання препаратів для місцевого лікування ран.

Особливості місцевого лікування операційних та випадкових ран в залежності від ступеню інфікованості та фази перебігу ранового процесу. Використання протеолітичних ферментів, сорбентів, гіпертонічних розчинів, гіперосмолярних мазей, спеціальних перев'язувальних засобів. Стимуляція регенерації та репарації рани.

Тема 15. Лікування хронічних та трофічних ран.

Виразки при цукровому діабеті, венозні виразки, пролежні; сучасні протоколи лікування.

Тема 16. Терапія ран негативним тиском. Ультразвуковий дебридмент рани.

Апарати та засоби NPWT та VAC. Показання та протипоказання до використання систем негативного тиску. Можливі режими застосування. Ультразвуковий дебридмент ран (UAW) показання та протипоказання до застосування.

Тема 17. Пластичне та реконструктивне закриття дефектів м'яких тканин.

Аутоотрансплантація шкіри, локальні клапти, мікрохірургічні методи.

Тема 18. Контроль засвоєння практичних навичок.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Всього	У тому числі				
		о	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні
Змістовий модуль 1. Поняття про рани.						
Тема 1. Визначення, ознаки рани. Класифікація ран. Фази ранового процесу. Визначення рани. Основні клінічні ознаки рани. Складові частини рани. Рановий процес, його фази. Класифікація ран: за походженням; за характером ранячого предмету; за ступенем інфікованості. Види загоєння та фази перебігу ранового процесу. Особливості вогнепальної рани.	6	0	0	2	0	4
Тема 2. Ранові ускладнення. Ранові ускладнення: розвиток інфекції в рані, кровотеча з рани, неспроможність рани, гіпертрофічні рубці та келоїди. Загальні принципи лікування ран та профілактика розвитку	6	0	0	2	0	4

ускладнень ранового процесу.						
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	12	0	0	4	0	8
Змістовий модуль 2. Використання хірургічного обладнання та навичок в лікуванні ран.						
Тема 3. Хірургічний інструментарій. Класифікація медичних інструментів: за сферою застосування; за кратністю застосування; за умовами застосування; за призначенням. Загальні вимоги до медичних інструментів. Ріжучі інструменти. Вимоги до ріжучих інструментів. Сучасні інструменти для роз'єднання тканин. Затискні інструменти. Відтискні інструменти. Методи стерилізації.	6	0	0	2	0	4
Тема 4. Шовні матеріали та хірургічні голки. Основні терміни та визначення. Класифікація шовних матеріалів. Системи позначення шовних ниток. Основні вимоги до шовного* матеріалу. Хірургічні, атравматичні та лігатурні голки. Кліпси та скобки для зшивання. Зшиваючі хірургічні апарати. Стерилізація шовного матеріалу.	6	0	0	2	0	4
Тема 5. Хірургічні вузли та шви. Складові частини вузла. Види вузлів. Техніка зав'язування вузлів. Аподактильний метод. Види хірургічних швів. Техніка накладання вузлових та безперервних швів. Техніка зняття шкірних швів.	12	0	0	4	0	8

<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	24	0	0	8	0	16
Змістовий модуль 3. Хірургічна обробка рани.						
Тема 6. Засоби асептики при хірургічній обробці рани. Асептичні умови. Підготовка та обробка операційного поля. Обробка рук хірурга. Надягання стерильної білизни та рукавичок.	6	0	0	2	0	4
Тема 7. Антисептика, боротьба з інфекцією. Механічна, фізична, хімічна, біологічна та змішана антисептика.	6	0	0	2	0	4
Тема 8. Місцева анестезія. Визначення. Сучасні препарати для місцевої анестезії. Показання та протипоказання до місцевої анестезії. Види місцевої анестезії. Методика виконання інфільтраційної та інфільтраційної футлярної анестезії за Вишневським О.В. Ускладнення місцевої анестезії. Профілактика і загальні принципи лікування ускладнень місцевої анестезії.	6	0	0	2	0	4
Тема 9. Первинна хірургічна обробка рани. Визначення. Показання та протипоказання до проведення первинної хірургічної обробки рани. Основні види первинної хірургічної обробки рани. Етапи первинної хірургічної обробки рани. Первинні та первинно-відстрочені шви.	6	0	0	2	0	4
Тема 10. Особливості хірургічної обробки вогнепальної рани. Загальні принципи хірургічної обробки	6	0	0	2	0	4

вогнепальної рани. Етапи первинної хірургічної обробки вогнепальної рани. Методи закриття вогнепальної рани.						
Тема 11. Вторинна хірургічна обробка рани. Інфіковані рани. Місцеві та загальні ознаки запального процесу. Класифікація ранової інфекції. Правець. Екстрена профілактика правця. Клостридіальна та гнилісна ранова інфекція, особливості хірургічного лікування. Показання та протипоказання до проведення вторинної хірургічної обробки рани. Методики дренивання ран.	12	0	0	4	0	8
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	42	0	0	14	0	28
Змістовий модуль 4. Сучасні методи лікування ран.						
Тема 12. Антибіотикопрофілактика та антибіотикотерапія при лікуванні ран. Поняття про антибіотикопрофілактику та антибіотикотерапію. Антибіотикорезистентність. Інфекційний моніторинг ран. Показання до антибіотикопрофілактики. Показання та протипоказання до антибіотикотерапії ранової інфекції. Раціональне використання антибактеріальних препаратів.	6	0	0	2	0	4
Тема 13. Особливості лікування ран у післяопераційному періоді. Післяопераційний період, його фази. Раціональне знеболення. Поняття про перев'язку. Використання властивостей перев'язувального матеріалу в лікуванні ран.	6	0	0	2	0	4

Тема 14. Використання препаратів для місцевого лікування ран. Особливості місцевого лікування операційних та випадкових ран в залежності від ступеню інфікованості та фази перебігу ранового процесу. Використання протеолітичних ферментів, сорбентів, гіпертонічних розчинів, гіперосмолярних мазей, спеціальних перев'язувальних засобів. Стимуляція регенерації та репарації рани.	6	0	0	2	0	4
Тема 15. Лікування хронічних та трофічних ран. Виразки при цукровому діабеті, венозні виразки, пролежні; сучасні протоколи лікування.	6	0	0	2	0	4
Тема 16. Терапія ран негативним тиском. Ультразвуковий дебридмент рани. Апарати та засоби NPWT та VAC. Показання та протипоказання до використання систем негативного тиску. Можливі режими застосування. Ультразвуковий дебридмент ран (UAW) показання та протипоказання до застосування.	6	0	0	2	0	4
Тема 17. Пластичне та реконструктивне закриття дефектів м'яких тканин. Аутотрансплантація шкіри, локальні клапті, мікрохірургічні методи.	6	0	0	2	0	4
Тема 18. Контроль засвоєння практичних навичок.	6	0	0	2	0	4
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	42	0	0	14	0	28

Залік.	0	0	0	0	0	0
Всього: годин:	120	0	0	40	0	80

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Лекційні заняття не передбачені.

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин
1	Тема 1. Практичне заняття 1. Визначення, ознаки рани. Класифікація ран. Фази ранового процесу. Визначення рани. Основні клінічні ознаки рани. Складові частини рани. Рановий процес, його фази. Класифікація ран: за походженням; за характером ранячого предмету; за ступенем інфікованості. Види загоєння та фази перебігу ранового процесу. Особливості вогнепальної рани.	2
2.	Тема 2. Практичне заняття 2. Ранові ускладнення. Ранові ускладнення: розвиток інфекції в рані, кровотеча з рани, неспроможність рани, гіпертрофічні рубці та келоїди. Загальні принципи лікування ран та профілактика розвитку ускладнень ранового процесу.	2
3.	Тема 3. Практичне заняття 3. Хірургічний інструментарій. Класифікація медичних інструментів: за сферою застосування; за кратністю застосування; за умовами застосування; за призначенням. Загальні вимоги до медичних інструментів. Ріжучі інструменти. Вимоги до ріжучих інструментів. Сучасні інструменти для роз'єднання тканин. Затискні інструменти. Відтискні інструменти. Методи стерилізації.	2
4	Тема 4. Практичне заняття 4. Шовні матеріали та хірургічні голки. Основні терміни та визначення. Класифікація шовних матеріалів. Системи позначення шовних ниток. Основні вимоги до шовного матеріалу. Хірургічні, атравматичні та лігатурні голки. Кліпси та скобки для зшивання. Зшиваючі хірургічні апарати. Стерилізація шовного матеріалу.	2
5	Тема 5. Практичне заняття 5. Хірургічні вузли та шви. Складові частини вузла. Види вузлів. Техніка зав'язування вузлів. Аподактильний метод. Види хірургічних швів. Техніка накладання вузлових та безперервних швів. Техніка зняття шкірних швів.	2
6	Тема 5. Практичне заняття 6. Хірургічні вузли та шви. Складові частини вузла. Види вузлів. Техніка зав'язування вузлів. Аподактильний метод. Види хірургічних швів. Техніка накладання вузлових та безперервних швів. Техніка зняття шкірних швів.	2
7	Тема 6. Практичне заняття 7.	2

	Засоби асептики при хірургічній обробці рани. Асептичні умови. Підготовка та обробка операційного поля. Обробка рук хірурга. Надягання стерильної білизни та рукавичок.	
8	Тема 7. Практичне заняття 8. Антисептика, боротьба з інфекцією. Механічна, фізична, хімічна, біологічна та змішана антисептика.	2
9	Тема 8. Практичне заняття 9. Місцева анестезія. Визначення. Сучасні препарати для місцевої анестезії. Показання та протипоказання до місцевої анестезії. Види місцевої анестезії. Методика виконання інфільтраційної та інфільтраційної футлярної анестезії за Вишневським О.В. Ускладнення місцевої анестезії. Профілактика і загальні принципи лікування ускладнень місцевої анестезії.	2
10	Тема 9. Практичне заняття 10. Первинна хірургічна обробка рани. Визначення. Показання та протипоказання до проведення первинної хірургічної обробки рани. Основні види первинної хірургічної обробки рани. Етапи первинної хірургічної обробки рани. Первинні та первинно-відстрочені шви.	2
11	Тема 10. Практичне заняття 11. Особливості хірургічної обробки вогнепальної рани. Загальні принципи хірургічної обробки вогнепальної рани. Етапи первинної хірургічної обробки вогнепальної рани. Методи закриття вогнепальної рани.	2
12	Тема 11. Практичне заняття 12. Вторинна хірургічна обробка рани. Інфіковані рани. Місцеві та загальні ознаки запального процесу. Класифікація ранової інфекції. Правець. Екстрена профілактика правця. Клостридіальна та гнилісна ранова інфекція, особливості хірургічного лікування. Показання та протипоказання до проведення вторинної хірургічної обробки рани. Методики дренивання ран.	2
13	Тема 11. Практичне заняття 13. Вторинна хірургічна обробка рани. Інфіковані рани. Місцеві та загальні ознаки запального процесу. Класифікація ранової інфекції. Правець. Екстрена профілактика правця. Клостридіальна та гнилісна ранова інфекція, особливості хірургічного лікування. Показання та протипоказання до проведення вторинної хірургічної обробки рани. Методики дренивання ран.	2
14	Тема 12. Практичне заняття 14. Антибіотикопрофілактика та антибіотикотерапія при лікуванні ран. Поняття про антибіотикопрофілактику та антибіотикотерапію. Антибіотикорезистентність. Інфекційний моніторинг ран. Показання до антибіотикопрофілактики. Показання та протипоказання до антибіотикотерапії ранової інфекції. Раціональне використання антибактеріальних препаратів.	2
15	Тема 13. Практичне заняття 15. Особливості лікування ран у післяопераційному періоді. Післяопераційний період, його фази. Раціональне знеболення. Поняття про перев'язку. Використання властивостей перев'язувального матеріалу в лікуванні ран.	2
16	Тема 14. Практичне заняття 16. Використання препаратів для місцевого лікування ран.	2

	Особливості місцевого лікування операційних та випадкових ран в залежності від ступеню інфікованості та фази перебігу ранового процесу. Використання протеолітичних ферментів, сорбентів, гіпертонічних розчинів, гіперосмолярних мазей, спеціальних перев'язувальних засобів. Стимуляція регенерації та репарації рани.	
17	Тема 15. Практичне заняття 17. Лікування хронічних та трофічних ран. Виразки при цукровому діабеті, венозні виразки, пролежні; сучасні протоколи лікування.	2
18	Тема 16. Практичне заняття 18. Терапія ран негативним тиском. Ультразвуковий дебридмент рани. Апарати та засоби NPWT та VAC. Показання та протипоказання до використання систем негативного тиску. Можливі режими застосування. Ультразвуковий дебридмент ран (UAW) показання та протипоказання до застосування.	2
19	Тема 17. Практичне заняття 19. Пластичне та реконструктивне закриття дефектів м'яких тканин. Аутотрансплантація шкіри, локальні клапти, мікрохірургічні методи.	2
20	Тема 18. Практичне заняття 20. Контроль засвоєння практичних навичок.	2
	Разом	40

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кіл-ть годин
1.	Тема 1. Підготовка до практичного заняття 1 Визначення, ознаки рани. Класифікація ран. Фази ранового процесу. Визначення рани. Основні клінічні ознаки рани. Складові частини рани. Рановий процес, його фази. Класифікація ран: за походженням; за характером раяного предмету; за ступенем інфікованості. Види загоснення та фази перебігу ранового процесу. Особливості вогнепальної рани.	4
2.	Тема 2. Підготовка до практичного заняття 2 Ранові ускладнення. Ранові ускладнення: розвиток інфекції в рані, кровотеча з рани, неспроможність рани, гіпертрофічні рубці та келоїди. Загальні принципи лікування ран та профілактика розвитку ускладнень ранового процесу.	4
3.	Тема 3. Підготовка до практичного заняття 3 Хірургічний інструментарій. Класифікація медичних інструментів: за сферою застосування; за кратністю застосування; за умовами застосування; за призначенням. Загальні вимоги до медичних інструментів. Ріжучі інструменти. Вимоги до ріжучих інструментів. Сучасні інструменти для роз'єднання тканин. Затискні інструменти. Відтискні інструменти. Методи стерилізації.	4
4.	Тема 4. Підготовка до практичного заняття 4 Шовні матеріали та хірургічні голки. Основні терміни та визначення.	4

	Класифікація шовних матеріалів. Системи позначення шовних ниток. Основні вимоги до шовного матеріалу. Хірургічні, атравматичні та лігатурні голки. Кліпси та скобки для зшивання. Зшиваючі хірургічні апарати. Стерилізація шовного матеріалу.	
5.	Тема 5. Підготовка до практичного заняття 5 Хірургічні вузли та шви. Складові частини вузла. Види вузлів. Техніка зав'язування вузлів. Аподактильний метод. Види хірургічних швів. Техніка накладання вузлових та безперервних швів. Техніка зняття шкірних швів.	4
6.	Тема 5. Підготовка до практичного заняття 6 Хірургічні вузли та шви. Складові частини вузла. Види вузлів. Техніка зав'язування вузлів. Аподактильний метод. Види хірургічних швів. Техніка накладання вузлових та безперервних швів. Техніка зняття шкірних швів.	4
7.	Тема 6. Підготовка до практичного заняття 7 Засоби асептики при хірургічній обробці рани. Асептичні умови. Підготовка та обробка операційного поля. Обробка рук хірурга. Надягання стерильної білизни та рукавичок.	4
8.	Тема 7. Підготовка до практичного заняття 8 Антисептика, боротьба з інфекцією. Механічна, фізична, хімічна, біологічна та змішана антисептика.	4
9.	Тема 8. Підготовка до практичного заняття 9 Місцева анестезія. Визначення. Сучасні препарати для місцевої анестезії. Показання та протипоказання до місцевої анестезії. Види місцевої анестезії. Методика виконання інфільтраційної та інфільтраційної футлярної анестезії за Вишневським О.В. Ускладнення місцевої анестезії. Профілактика і загальні принципи лікування ускладнень місцевої анестезії.	4
10.	Тема 9. Підготовка до практичного заняття 10 Первинна хірургічна обробка рани. Визначення. Показання та протипоказання до проведення первинної хірургічної обробки рани. Основні види первинної хірургічної обробки рани. Етапи первинної хірургічної обробки рани. Первинні та первинно-відстрочені шви.	4
11.	Тема 10. Підготовка до практичного заняття 11 Особливості хірургічної обробки вогнепальної рани. Загальні принципи хірургічної обробки вогнепальної рани. Етапи первинної хірургічної обробки вогнепальної рани. Методи закриття вогнепальної рани.	4
12.	Тема 11. Підготовка до практичного заняття 12 Вторинна хірургічна обробка рани. Інфіковані рани. Місцеві та загальні ознаки запального процесу. Класифікація ранової інфекції. Правець. Екстрена профілактика правця. Клостридіальна та гнилісна ранова інфекція, особливості хірургічного лікування. Показання та протипоказання до проведення вторинної хірургічної обробки рани. Методики дренивання ран.	4
13.	Тема 11. Підготовка до практичного заняття 13 Вторинна хірургічна обробка рани. Інфіковані рани. Місцеві та загальні ознаки запального процесу. Класифікація ранової інфекції. Правець. Екстрена профілактика правця. Клостридіальна та гнилісна ранова інфекція, особливості хірургічного лікування. Показання та	4

	протипоказання до проведення вторинної хірургічної обробки рани. Методики дренування ран.	
14.	Тема 12. Підготовка до практичного заняття 14 Антибіотикопрофілактика та антибіотикотерапія при лікуванні ран. Поняття про антибіотикопрофілактику та антибіотикотерапію. Антибіотикорезистентність. Інфекційний моніторинг ран. Показання до антибіотикопрофілактики. Показання та протипоказання до антибіотикотерапії ранової інфекції. Раціональне використання антибактеріальних препаратів.	4
15.	Тема 13. Підготовка до практичного заняття 15 Особливості лікування ран у післяопераційному періоді. Післяопераційний період, його фази. Раціональне знеболення. Поняття про перев'язку. Використання властивостей перев'язувального матеріалу в лікуванні ран.	4
16.	Тема 14. Підготовка до практичного заняття 16 Використання препаратів для місцевого лікування ран. Особливості місцевого лікування операційних та випадкових ран в залежності від ступеню інфікованості та фази перебігу ранового процесу. Використання протеолітичних ферментів, сорбентів, гіпертонічних розчинів, гіперосмолярних мазей, спеціальних перев'язувальних засобів. Стимуляція регенерації та репарації рани.	4
17.	Тема 15. Підготовка до практичного заняття 17 Лікування хронічних та трофічних ран. Виразки при цукровому діабеті, венозні виразки, пролежні; сучасні протоколи лікування.	4
18.	Тема 16. Підготовка до практичного заняття 18 Терапія ран негативним тиском. Ультразвуковий дебридмент рани. Апарати та засоби NPWT та VAC. Показання та протипоказання до використання систем негативного тиску. Можливі режими застосування. Ультразвуковий дебридмент ран (UAW) показання та протипоказання до застосування.	4
19.	Тема 17. Підготовка до практичного заняття 19 Пластичне та реконструктивне закриття дефектів м'яких тканин. Аутотрансплантація шкіри, локальні клапти, мікрохірургічні методи.	4
20.	Тема 18. Підготовка до практичного заняття 20 Контроль засвоєння практичних навичок.	4
	Разом	80

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Практичні заняття: бесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, демонстрація та відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах.

Самостійна робота: самостійна робота з підручником, самостійне вирішення клінічних завдань.

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Структура поточного оцінювання на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
  - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі;
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
  - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бали з навчальної дисципліни для здобувачів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено у таблиці:

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
---	---------------------------------

Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння навчальної дисципліни. Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету програмою «Контингент» за відповідною формулою: Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни) x 40.

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення здобувачів з навчальної дисципліни, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

Шкала ECTS встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність), тобто його рейтинг. При конвертації з багатобальної шкали, як правило, межі оцінок «A», «B», «C», «D», «E» не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Оцінка «A» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «B» - оцінці «добре» тощо. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Такі здобувачі після перескладання автоматично отримують бал «E». Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з навчальної дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Ситуаційні клінічні завдання
- Методичні розробки практичних занять

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Визначення рани. Основні клінічні ознаки рани. Складові частини рани.
2. Рановий процес, його фази.
3. Класифікація ран: за походженням; за характером ранячого предмету; за ступенем інфікованості.

4. Ранові ускладнення: розвиток інфекції в рані, кровотеча з рани, неспроможність рани, гіпертрофічні рубці та келоїди.
5. Загальні принципи лікування ран та профілактика розвитку ускладнень ранового процесу.
6. Класифікація медичних інструментів: за сферою застосування; за кратністю застосування; за умовами застосування; за призначенням.
7. Загальні вимоги до медичних інструментів. Ріжучі інструменти. Вимоги до ріжучих інструментів.
8. Сучасні інструменти для роз'єднання тканин. Затискні інструменти. Відтискні інструменти. Методи стерилізації.
9. Класифікація шовних матеріалів. Системи позначення шовних ниток. Основні вимоги до шовного матеріалу.
10. Хірургічні, атравматичні та лігатурні голки. Кліпси та скобки для зшивання. Зшиваючі хірургічні апарати. Стерилізація шовного матеріалу.
11. Складові частини вузла. Види вузлів. Техніка зав'язування вузлів. Аподактильний метод.
12. Види хірургічних швів. Техніка накладання вузлових та безперервних швів. Техніка зняття шкірних швів.
13. Підготовка та обробка операційного поля.
14. Обробка рук хірурга. Надягання стерильної білизни та рукавичок.
15. Види місцевої анестезії. Ускладнення місцевої анестезії. Профілактика і загальні принципи лікування ускладнень місцевої анестезії.
16. Первинна хірургічна обробка рани. Визначення. Показання та протипоказання до проведення первинної хірургічної обробки рани.
17. Основні види первинної хірургічної обробки рани.
18. Етапи первинної хірургічної обробки рани. Первинні та первинно-відстрочені шви.
19. Загальні принципи хірургічної обробки вогнепальної рани. Етапи первинної хірургічної обробки вогнепальної рани.
20. Методи закриття вогнепальної рани.
21. Інфіковані рани. Місцеві та загальні ознаки запального процесу. Класифікація ранової інфекції.
22. Пращець. Екстрена профілактика прашця.
23. Клостридіальна та гнилісна ранова інфекція, особливості хірургічного лікування.
24. Показання та протипоказання до проведення вторинної хірургічної обробки рани. Методики дренивання ран.
25. Інфекційний моніторинг ран. Показання до антибіотикопрофілактики.
26. Показання та протипоказання до антибіотикотерапії ранової інфекції.
27. Раціональне використання антибактеріальних препаратів.
28. Післяопераційний період, його фази.
29. Використання властивостей перев'язувального матеріалу в лікуванні ран.
30. Особливості місцевого лікування операційних та випадкових ран в залежності від ступеню інфікованості та фази перебігу ранового процесу.
31. Апарати та засоби NPWT та VAC. Показання та протипоказання до використання систем негативного тиску. Можливі режими застосування.
32. Ультразвуковий дебридмент ран (UAW) показання та протипоказання до застосування.

Перелік практичних навичок

1. Зав'язування хірургічного вузла.
2. Накладання вузлових швів.
3. Накладання безперервних швів.
4. Зняття шкірних швів.

5. Обробка операційного поля.
6. Обробка рук хірурга.
7. Надягання стерильної білизни та рукавичок.
8. Використання хірургічного інструментарію.
9. Проведення місцевої інфільтраційної анестезії.
10. Виконання первинної хірургічної обробки ран.
11. Виконання вторинної хірургічної обробки ран.
12. Виконання перев'язки.
13. Накладання пов'язок.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Загальна хірургія: підручник / С. Д. Хіміч, М. Д. Желіба, , І. Г. Герич та ін.: за ред. професорів С. Д. Хіміча, М.Д. Желіби., – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 608 с.
2. Загальна хірургія : [підручник для студентів вищих навч. закладів МОЗ України] / за ред.: Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова, В. О. Шідловського ; В. П. Андрющенко, Я. С. Березницький, А. В. Верба та ін. - Вінниця : Нова Книга, 2018. - 342 с.
3. Хірургія. (Підручник з загальної хірургії) /за ред. проф. Я.С.Березницького. – Дніпропетровськ, РВА „Дніпро VAL”, Т.1. – 2018. – 443с.

1. General Surgery. Textbook for students of higher medical edukational establishments / [Lihonenko O.V., Zubaha A.B., Khimich S.D et all.]; Edited by Prof. S.D. Khimich, Prof. M.D. Zheliba / Kyiv AUS Medicine Publiching, 2019.- 608 p.
2. General Surgery. Textbook for students of higher medical educational establishments / [Lihonenko O.V., Chorna I.O. et all.]; Edited by Prof. Ja.S.Bereznickij, M.P.Zacharash, M.P.Mishalov./ - Vinnica: New book- 2019. -344с
3. R.Kushnir. Lecture of General surgery for foreign students of II and III years of medical faculty. –Ternopil “Ukrmedkniga”,2018 – 318 p
4. Lyapis M. A: Methods of examination of a surgical patient / M. A. Lyapis. – Ternopil: Ukrmedbook, 2004. – 156 p.

Додаткова:

1. Амбулаторні хірургічні маніпуляції / за ред. Проф.. Польового В .П., Шкваровського І. В., Желіби М.Д. – Чернівці: Медуніверситет, 2018. – 252 с.
2. Десмургія : навчальний посібник / О. О. Виноградов, М. О. Ропасва, О. І. Гужва, А. В. Радченко ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. – 80 с.
3. Шаповал С.Д. Гнійно-септична хірургія./Навчальний посібник. – Київ ВСВ «Медицина» - 2019 – 192 с.
2. Невідкладні стани в хірургії. /Навчальний посібник для медичних ВНЗ I—III рівнів акредитації МОЗ України/ К. Бобак, А. Бобак, В. Киретов - Київ ВСВ «Медицина» - 2017 – 560с.

1. Butyrsky A. General surgery. – Simferopol. 2014.- 478p
2. General surgery. Selected lectures Edited by prof. V. V. Mishchenko // V. Ye. Vansovych, N. D. Voloshenkova, D. M. Davydov, et other// Odessa 2019. 338p
3. Gostishcev V.K. General surgery/ The manual. –М.:Geotar-med, 2018. 220p
4. Schevchenko S. I. Surgery / S. I. Schevchenko and others. – Kharcov, 2004.
5. Kushnir R. Lectures of General surgery. – 2015.
6. Methodological recommendations on surgical patients care. – Vinnitsa medical national university, 2016.

7. Short practice of surgery. 24th edition. Vol.1. Edited by R.C.G.Russell, Norman S. Williams, Christopher J.K.Bulstrode. A member of the Hodder Headline Group. - London, 2018. – 738p.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. <https://moz.gov.ua/> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / American Medical Association
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
6. <http://iss-sic.com/> - Міжнародна спільнота хірургів